

Uvod za diskusiju o boračko-invalidskom zakonu

Andrevlje, Fruška Gora 21-23.09.2012. godine

Uvod ili kako nepravdu pretočiti u pravdu – Imenovati To ratom

Negiranje da je Srbija „učestvovala“ u ratovima devedesetih godina, čak i u vreme SFRJ, je ključni razlog zbog kog ratni veterani u Srbiji formalno ne postoje. To negiranje veteranima i njihovim porodicama stvara nerešive probleme na pravnom, zdravstvenom, a pre svega na društvenom nivou. Položaj veterana u Srbiji je znatno lošiji u odnosu na veterane u susednim zemljama. U drugim republikama nekadašnje SFRJ veterani se smatraju herojima, braniteljima i državotvorcima, dok u Srbiji, osim što formalno ne postoje, često se smatraju opasnim elementom: odgovornim za gubitak svih ratova, asocijalnim, kriminogenim i nasilničkim nosiocem retrogradnih ideologija.

Veteran je naziv za prekaljenog i iskusnog vojnika koji je učestvovao u ratu ili ratovima. Pojam potiče od latinske reči *vetus* što znači „stari“. U starom Rimu veteran bio je legionar koji je u rimskoj vojsci služio 16 godina. U prenesenom smislu veteranom se isto tako naziva osoba koja ima nekoliko godina iskustva na određenom području. Zvanično je oko 400.000 građana Srbije, što kao vojni obveznici, što kao dobrovoljci, učestvovalo u ratovima koji su se između 1991. i 2001. godine vodili na području Jugoslavije. Ima i procena da ratnih veterana u Srbiji ima između 600.000 i 800.000.

U rad na pripremi predloga zakona uključena su udruženja i veterani-pojedinci iz različitih lokalnih sredina širom Srbije, sa ciljem da se od samih učesnika u ratu i boraca dobiju smernice u pogledu gorućih pitanja i problema sa kojima se susreću u svakodnevnom životu. Izdvojila se potreba za širom lepezom prava, i to kako statusnih tako i materijalnih i prava koja se odnose na satisfakciju učesnika rata i satisfakciju članova porodica (pravo na određena spomen obeležja).

Na koji način zaštititi položaj lica koja su učestvovala u oružanim sukobima i regulisati njihova prava

Predlog je da se status veterana-boraca u Srbiji definiše: borci su lica koja su učestvovala u oružanim sukobima na teritoriji nekadašnje SFRJ od 01.01.1991. – 31.12.2001. godine bez obzira da li je oružani sukob bio unutrašnji oružani sukob, ili međunarodni oružani sukob, i bez obzira da li je SRJ, SCG – time i Srbija učestvovala ili ne u tom oružanom sukobu.

Kriterijum za priznavanje statusa borca

U radnoj grupi za izradu nacrtu zakona o boračko-invalidskoj zaštiti postoje dva predloga:

Prvi predlog je da se status borca prizna licima koja su u ratu, ili oružanim akcijama preduzetim za vreme mira, vršila vojne dužnosti, ili druge dužnosti radi odbrane suvereniteta, nezavisnosti i teritorijalne celokupnosti Republike Srbije. Što se tiče utvrđivanja statusa obzirom na

državljanstvo, prvi predlog napominje da je prema važećem Zakonu o osnovnim pravima boraca, vojnih invalida i porodica palih boraca, status borca i RVI vezan za državljanstvo, a da bi novim zakonom državljanstvo trebalo isključiti kao uslov za priznavanje statusa. Obzirom na opšte poznate činjenice (prisilne mobilizacije, veliki broj izbeglica koje su se u međuvremenu nastanile na području Republike Srbije, a da nisu ostvarili pravo na državljanstvo), pokazuje se opravdanim da se status borca veže za sadašnje prebivalište kao kriterijum. Na osnovu iznetog, status borca-ratnog veterana bi imali:

- Lica koja su vršila vojne dužnosti ili druge dužnosti radi odbrane suvereniteta, nezavisnosti i teritorijalne celokupnosti SFRJ, SRJ, Zajednice Srbija i Crna Gora tokom oruženih sukoba na teritoriji Jugoslavije.
- Lica koja su vršila vojne i druge dužnosti za vojne ciljeve ili za ciljeve nacionalne bezbednosti u oružanim akcijama preduzetim u toku mira, radi odbrane suvereniteta, nezavisnosti i teritorijalne celokupnosti SFRJ, SRJ, Zajednice Srbija i Crna Gora.
- Pripadnici oružanih snaga-profesionalne vojne službe, pripadnici ministarstva unutrašnjih poslova, civilna lica kao dobrovoljci i lica koja su obavljala vojne dužnosti shodno ciljevima koji su gore navedeni.
- Strani državljani koji su se u cilju obavljanja vojnih i drugih dužnosti stavili pod komandu JNA, ili teritorijalne odbrane, i vršili vojne ili druge dužnosti u cilju odbrane nacionalne bezbednosti, kao i u oružanim akcijama preduzetim u toku mira radi odbrane suvereniteta, nezavisnosti i teritorijalne celokupnosti SFRJ, SRJ, SCG.

Drugi predlog¹

Borac - veteran je:

- Pripadnik oružanih snaga, pripadnik milicija, pripadnik dobrovoljačkih odreda u sastavu oružanih snaga, osobe koji prate oružene snage – članovi radnih jedinica zaduženi za brigu o oružanim snagama i stanovništvo područja koje je prilikom približavanja neprijatelja uzelo oružje da bi se oduprlo napadaču, nemajući vremena za organizovanje kao redovne oružene snage. Prava boraca može ostvarati:
- Državljanin Republike Srbije, i lice koje je bilo državljani SFRJ i živeo u Republici Srbiji u vreme oružanih sukoba.
- Lice koje se kao pripadnik JNA nalazilo, ili je bilo upućeno na teritoriju republike u kojoj su bili oružani sukubi, bez obzira da li ima državljanstvo ili je živeo u Republici Srbiji.
- Lice koje je sa teritorije SRJ – Srbija i Crna Gora upućeno, ili dobrovoljno otišlo, bez znanja ili sa znanjem ili uz delovanje vlasti Republike Srbije, u oružanje snage entiteta koja je pomagala Srbija (SRJ), bez obzira na državljanstvo i mesto prebivališta
- Lica koja su napustila oružene snage u kojima su bila, ako to nisu učinili u toku vatrene dejstva neprijatelja – dok traje napad. Prava kao borci ostvaraju i:
- Lica koja su bila zarobljena od neprijateljskih snaga i lica koja su bila zatvorena od neprijateljskih vojnih ili civilnih vlasti, bez obzira na državljanstvo i mesto prebivališta

- Članovi porodica poginulih i nestalih boraca i ubijenih i nestalih zarobljenika i zatvorenika i nestalih civilnih lica imaju ista prava kao i borci.

Kada su počeli i do kada su trajali oružani sukobi

na teritoriji Republike Srbije i na teritorijama nekadašnjih republika SFRJ. U pogledu vremena učešća u oružanim sukobima, oba predloga se slažu da je početak perioda 1. januar 1991. godine, zaključno sa 31. decembrom 2001. godine. Ovaj period obuhvata sve oružane sukobe - počev od oružanih incidenata preko oružanog sukoba u Sloveniji, pa sve do završetka sukoba u „Preševskoj dolini“.

Dokazivanje učešća u oružanim sukobima

Predlog je da se učešće dokazuje formalim dokazima – potvrdom nadležne vojne jedinice, koja se izdaje na zahtev zainteresovanog lica. U slučaju nedostatka pisanih dokaza, status se dokazuje i izjavama kvalifikovanih svedoka, s tim što je predlog da se broj svedoka opredeli na najmanje dva. Status borca može se dokazivati i medicinskom dokumentacijom o lečenju koja datira iz perioda učešća u oružanim sukobima, a najdocnije godinu dana od dana prestanka oružanih sukoba, oslobađanja iz zarobljeništa ili puštanja iz zatvora. Drugim materijalnim dokaznim sredstvima iz vremena kada je rana, povreda, ozleda ili bolest nastala, ili kada je lečanje ili oporavak po tom osnovom završen. Dokazivanje statusa borca u ovom postupku dozvoljeno je medicinskom dokumentacijom, saslušanjem svedoka i drugim dokaznim sredstvima.

Lica koja su bila zarobljena ili zatvorena zbog učešća ili sumnje da učestvuju u oružanim sukobima, ili zbog političke i društvene aktivnosti ili svoje nacionalne ili verske ili etničke pripadnosti, pored dokaznih sredstava kojima dokazuju učešće u oruženim sukobima, status zarobljenika ili zatvorenika mogu dokazivati i svim vojnim, policijskim i sudskim dokumentima i dokumentima o razmeni zarobljenika ili puštanju iz zatvora i svedocima.

Status borca se dokazuje po pravilima Zakona o upravnom postupku, vojnim ispravama i dokumentima, ispravama i dokumentima MUP-a, medicinskom dokumentacijom, dokumentacijom civilnih vlasti, dokumentacijom međunarodnih organizacija, svim drugim materijalnim dokazima i svedocima. Postupak je dvostepen i moguće je voditi upravni spor pred sudom.

Vreme i dužina učešća u oruženim sukobima

Ne određuje se minimum učešća kao kriterijum za dobijanje statusa. Ratni staž se računa od trenutka upućivanja u jedinicu koja je upućena, ili se već nalazi u zoni oružanih sukoba. Za dobrovoljce, ratni staž se računa od trenutka kad su se prijavili kao dobrovoljci, bez obzira kada su kao jedinica ili pojedinci upućeni u zonu oružanih sukoba.

Svaki dan boračkog-ratnog staža računa se kao dva dana radnog staža, bez obzira koliko je dana to lice bilo borac. Licu koje je bilo borac duže

od trideset dana, svaki naredni započeti mesec se računa kao mesec ratnog staža (bez obzira koliko dana u mesecu je bio borac) i računa kao dvostruki mesec radnog staža.

Svaki dan boravka u zarobljeništvu ili zatvoru računa se kao tri dana radnog staža. Pripadnicima jedinica JNA koje su se povlačile-napuštale republike koje su prestale da budu republike SFRJ, i u kojima je bilo oružanih sukoba, ratni staž se računa do dana dolaska u republike u kojima nije bilo oruženih sukoba. Borac koji je ostvario boračka prava u nekoj od zemalja sukcesora SFRJ, ne može ostvariti prava po ovom zakonu.

Na pravo po ovom zakonu ne mogu se pozivati osobe odgovorne za ratne zločine, u skladu sa odredbama Krivičnog zakona SFRJ (lica osuđena za ratni zločin i lica za koja postoji osnovana sumnja da su izvršila ili pomagala izvršenje ratnog zločina). Prava koja pripadaju po osnovu ovog zakona takođe ne mogu ostvarivati lica koja su pobešla iz oruženih snaga dok traje napad, koja su saradivala sa neprijateljem, ili su prebegla na neprijateljsku stranu i učestvovala u neprijateljskom delovanju prema oružanim snagama SFRJ, SRJ, SCG i Republike Srbije.

Prava članova porodica

vojnog invalida, lica koje je poginulo, ubijeno, nestalo ili umrlo od posledica ranjavanja, povrede ili bolesti koje je bilo pripadnik oružanih snaga, zarobljenik ili zatvorenik jednaka su pravima porodica boraca iz Drugog svetskog rata. Članovi porodice su: bračni drug, deca rođena u braku ili van braka, usvojena deca, kao i pastorčad koju je vojni invalid izdržavao, roditelji, očuh, maćeha ili usvojioci koji su vojnom invalida izdržavali ili koje je on izdržavao, dede i babe koje je vojni invalid izdržavao.

ZAKONSKA REGULATIVA U OKRUŽENJU – KOMPATIVNA ANALIZA

Sve nekadašnje republike SFRJ su donele zakone kojima regulišu problematiku boraca-veterana i ratnih invalida i njihovih porodica, sve osim Srbije.

Naime, posle Titove smrti (1980), kriza jednopartijskog sistema je i dalje rasla, da bi 1990. godine dovela do raspada vladajuće partije, a 1991. godine i do proglašenja nezavisnosti Slovenije i Hrvatske. 1992. godine su nezavisnost proglasile Makedonija i Bosna i Hercegovina, a Srbija i Crna Gora su formirale Saveznu Republiku Jugoslaviju, koja je 2002. godine reformirana i preimenovana u Državnu zajednicu Srbija i Crna Gora. Nakon referenduma o nezavisnosti i razvrgavanja te zajednice, pravni naslednik je 2006. godine postala Srbija.

U uporednom zakonodavstvu primećeno je da je zakonima dat naglasak na „odbrambenoj prirodi sukoba“ u kojima su strane donosioci zakona učestvovala, kao i da se svojstvo borca priznaje i dobrovoljcima koji su učestvovali u sukobima.

¹ Učesnici skupa na Fruškoj Gori opredelili su se za drugi predlog

ZAKON REPUBLIKE HRVATSKE

Naslov zakona eksplicitno označava rat kao oslobodilački, a status boraca se priznaje kako pripadnicima oružanih snaga, tako i dobrovoljcima. Tako se borcima smatraju:

Članak 2.

(1) Hrvatski branitelj iz Domovinskog rata je osoba koja je kao dragovoljac i pripadnik Oružanih snaga Republike Hrvatske (ZNG, Hrvatske vojske, Ministarstva obrane, Policije, Ministarstva unutarnjih poslova, Hrvatskih obrambenih snaga (HOS-a) te pripadnik naoružanih odreda Narodne zaštite koji je u njima proveo najmanje 5 mjeseci do 24. prosinca 1991. godine), organizirano sudjelovala u obrani neovisnosti, teritorijalne cjelovitosti, odnosno suvereniteta Republike Hrvatske u bilo kojem razdoblju Domovinskog rata (u daljnjem tekstu: hrvatski branitelj iz Domovinskog rata).

(2) Pod sudjelovanjem u obrani neovisnosti, teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta Republike Hrvatske, odnosno vrijeme neposredne ugroženosti suvereniteta Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: obrana suvereniteta Republike Hrvatske), u smislu stavka 1. ovoga članka, podrazumijeva se oružani otpor agresoru i djelovanje u izravnoj svezi s tim otporom (odlazak u postrojbu, na borbeni položaj i povratak te obuka i priprema za odlazak na bojište) u vremenu od 5. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996.

(3) Dragovoljac iz Domovinskog rata je hrvatski branitelj iz Domovinskog rata koji je sudjelovao u obrani njezina suvereniteta najmanje 100 dana u razdoblju od 5. kolovoza 1990. do 15. siječnja 1992.

(4) Dragovoljac iz Domovinskog rata je i hrvatski branitelj iz Domovinskog rata koji je sudjelovao u obrani njezina suvereniteta najmanje 30 dana u razdoblju od 5. kolovoza 1990. do 15. siječnja 1992. ukoliko:

– nije imao obvezu sudjelovanja u pričuvcnom sastavu ili

– nije regulirao obvezu služenja vojnog roka.

(5) Dragovoljac iz Domovinskog rata je i smrtno stradali hrvatski branitelj iz Domovinskog rata koji je poginuo u obrani suvereniteta Republike Hrvatske ili je ubijen prilikom zatočenja ili u neprijateljskom logoru u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, koji je umro od posljedica rane ili ozljede zadobivene u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, koji je umro od posljedica bolesti, pogoršanja bolesti ili pojave bolesti u obrani suvereniteta Republike Hrvatske i koji je izvršio samoubojstvo kao posljedicu psihičke bolesti uzrokovane sudjelovanjem u obrani suvereniteta Republike Hrvatske do 15. siječnja 1992., ako je njegovo sudjelovanje u obrani suvereniteta Republike Hrvatske započelo najkasnije 8. listopada 1991. u slučajevima iz članka 2. stavka 3. ovoga Zakona, odnosno ako je njegovo sudjelovanje u obrani suvereniteta Republike Hrvatske započelo najkasnije 16. prosinca 1991. u slučajevima iz stavka 4. ovoga članka.

(6) Status hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata iz stavka 1. ovoga članka dokazuje se potvrdom Ministarstva obrane, odnosno Ministarstva unutarnjih poslova.

Vidljivo je da zakon određuje najmanji rok trajanja angažovanja u zavisnosti od perioda angažovanja, a državljanstvo je kriterijum za ostvarivanje prava. Članom 9. je predviđeno da pravo mogu ostvariti i strani državljani, samo ako ih ne ostvaruju od države čiji su državljani ili od države na čijem području imaju prebivalište. Zakon Republike Hrvatske ne predviđa mogućnost dokazivanja svojstva pripadnika oružanih snaga, odnosno dobrovoljaca putem svedoka, već samo na osnovu javnih isprava koje izdaju nadležni državni vojni organi, uključujući i validnu medicinsku dokumentaciju.

ZAKON FEDERACIJE BIH (entitet BIH)

Navedenim zakonom se takođe, kao i već citiranim, svojstvo borca priznaje i dobrovoljcima.

Član 2.

Braniocem, u smislu ovog Zakona, smatra se pripadnik Armije Republike Bosne i Hercegovine, Hrvatskog vijeća obrane i policije nadležnog organa unutrašnjih poslova (u daljnjem tekstu:

Oružane snage) koji je učestvovao u odbrani Bosne i Hercegovine (početak agresije na općinu Ravno) od 18.09.1991. do 23.12.1996. godine, odnosno do prestanka neposredne ratne opasnosti i koji je demobiliziran rješenjem nadležnog vojnog organa, kao i lice koje je učestvovalo u pripremi za odbranu i u odbrani Bosne i Hercegovine u periodu prije 18.09.1991. godine a koje je angažirano od nadležnih organa. Pod učešćem u odbrani Bosne i Hercegovine u smislu stava 1. ovog člana podrazumijeva se učešće u oružanom otporu i djelovanje u direktnoj vezi sa pružanjem otpora.

Dobrovoljcem i organizatorom otpora, u smislu ovog Zakona, smatra se pripadnik vojnih jedinica koji je učestvovao u pripremi za odbranu i u odbrani Bosne i Hercegovine u periodu do 19.06.1992. godine, kao i drugo lice koje nije bilo vojni obveznik u vrijeme dobrovoljnog stupanja u Oružane snage i ostao neprekidno u jedinicama do kraja rata, ili je ranije demobiliziran od nadležnog vojnog organa.

Veteranom, u smislu ovog Zakona, smatra se lice koje je stupilo u jedinice iz stava 1. ovog člana od 18.09.1991. do 31.12.1992. godine i ostalo neprekidno do 23.12.1995. godine, ili ranije demobiliziran od nadležnog vojnog organa. Učesnikom rata, u smislu ovog Zakona, smatra se svako lice koje je u sastavu Oružanih snaga iz stava 1. ovog člana provelo najmanje jednu godinu dana neprekidno u periodu od 20.06.1992. godine do 23.12.1995. godine. Pojmovi i definicije iz ovog člana koriste se i primjenjuju kod reguliranja prava i pogodnosti u svim oblastima i nivoima vlasti koja se tiču branilaca i članova njihovih porodica.

Pravo ne mogu ostvariti sledeća lica:

Član 36.

Prava, prema ovom Zakonu, ne mogu ostvariti: lica koja su samovoljno, bez odobrenja nadležne komande napustila Oružane snage (dezertirala); 2. lica koja su se sama ranila ili povrijedila radi izbjegavanja vojne dužnosti za ciljeve odbrane i sigurnosti Bosne i Hercegovine; 3. lica koja su osuđena pravosudnom sudskom presudom zbog izvršenja težih krivičnih djela protiv ustavnog poretka Bosne i Hercegovine, ustavnog poretka Federacije Bosne i Hercegovine, krivičnih djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava i krivičnih djela protiv Oružanih snaga;

4. članovi porodice lica koja su osuđena za djela iz stava 1. tač. 1., 2. i 3. ovog člana.

Utvrđivanje svojstva borca vrši se samo pismenim dokazima a nije dozvoljeno dokazivanje putem sasluapanaj svedoka ili stranaka.

Član 43.

Utvrđivanje da je rana ili povreda zadobijena pod okolnostima iz člana 3. ovog Zakona, vrši se samo pisanim dokaznim sredstvima u skladu sa članom 44. ovog Zakona.

Utvrđivanje da je lice od kojeg članovi porodice izvede prava, prema odredbama ovog Zakona, poginulo, umrlo ili nestalo pod okolnostima iz člana 3. ovog Zakona, vrši se samo pisanim dokaznim sredstvima na način iz stava 1. ovog člana.

Pisanim dokaznim sredstvom prema stavu 1. ovog člana smatra se i izvorna medicinska dokumentacija koja potiče neposredno po zadobijanju rane, povrede ili oboljenja. Pisanim dokaznim sredstvima, u smislu ovog Zakona, ne smatra se izjava stranke i drugih lica, bez obzira na to u kom obliku je saopćena.

POSTUPAK IZDAVANJA POTVRDA – UVJERENJA

Član 44.

Federalno ministarstvo odbrane/Federalno ministarstvo obrane i Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova/Federalno ministarstvo unutarnjih poslova za vojna lica, pripadnike policije i druga lica koja su pod okolnostima iz člana 3. ovog Zakona zadobila ranu ili povredu usljed koje je nastupilo oštećenje organizma, odnosno koja su pod tim okolnostima poginula, umrla ili nestala, na osnovu pisane vojne dokumentacije izdaje uvjerenje o svojstvu (pripadnosti) i okolnostima pod kojima je to lice ranjeno ili povrijeđeno, odnosno poginulo, umrlo ili nestalo.

Član 45.

Utvrđivanje da je bolest nastupila pod okolnostima iz člana 3. ovog Zakona, vrši se samo na osnovu medicinske dokumentacije koja potiče iz vremena službe u Oružanim snagama ili iz perioda od 90 dana od dana otpuštanja iz Oružanih snaga.

ZAKON REPUBLIKE SRPSKE (entitet BiH) u naslovu nosi označenje da se radi o položaju boraca odbrambeno-otadžbinskog rata, a kao lica kojima se priznanje svojstvo borca predviđa i to:

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se uslovi, način i postupak za utvrđivanje statusa i prava boraca, vojnih invalida i članova porodica poginulih boraca i umrlih vojnih invalida i članova porodica lica stradalih u vršenju vojne službe ili u vršenju aktivnosti u vezi sa tom službom, način obezbjeđivanja novčanih sredstava, te druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava propisanih ovim zakonom.

Član 2.

(1) Borac je, u smislu ovog zakona, lice koje je: a) učestvovalo u oružanim akcijama, odnosno oružanoj borbi na teritoriji bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (u daljem tekstu: SFRJ) u sastavu oružanih snaga i snaga državne bezbjednosti SFRJ i vojnih formacija pod komandom tih snaga, u periodu od 17. avgusta 1990. do 18. maja 1992. godine, za odbranu SFRJ, odnosno Republike Srpske, b) u ratu u bivšoj SFRJ, odnosno Bosni i Hercegovini u periodu od 19. maja 1992. godine do 19. juna 1996. godine, kao pripadnik oružanih snaga Republike Srpske, vršilo vojne i druge dužnosti za odbranu Republike Srpske.

(2) Borac je, u smislu ovog zakona, i lice koje je kao dobrovoljac poslije 18. maja 1992. godine bilo pripadnik oružanih snaga Republike Srpske i kao takvo vršilo vojne i druge dužnosti za odbranu Republike Srpske.

(3) Borac je, u smislu ovog zakona, i lice koje je vršilo vojne i druge dužnosti u vezi sa učestvovanjem u oružanoj akciji preduzetoj za vrijeme mira za odbranu Republike Srpske.

(4) Borac je, u smislu ovog zakona, i lice koje je učestvovalo u antifašističkoj i oslobodilačkoj borbi tokom 20. vijeka kao pripadnik Srpske, Crnogorske ili Jugoslovenske vojske, ili kao borac Narodnooslobodilačkog rata.

U pogledu dokaznih sredstava Zakon predviđa: Član 88.

(1) Činjenica angažovanja borca utvrđuje se samo na osnovu uvjerenja Ministarstva odbrane, odnosno Ministarstva unutrašnjih poslova za pripadnike tog ministarstva, a odsustvo iz jedinice po osnovu bolovanja samo na osnovu nalaza i mišljenja nadležnih vojnoljekarskih komisija.

(2) Činjenica da je rana, povreda ili ozljeda zadobijena pod okolnostima iz čl. 2, 5, 7. i 11. ovog zakona utvrđuje se samo pisanim dokaznim sredstvima iz vremena kada je rana, povreda ili ozljeda zadobijena, odnosno revidiranim uvjerenjem u smislu člana 127. ovog zakona.

(3) Pisanim dokaznim sredstvom u smislu stava 2. ovog člana za utvrđivanje činjenice da je rana, povreda ili ozljeda zadobijena pod okolnostima iz člana 2. ovog zakona smatra se i medicinska dokumentacija o njihovom liječenju, najkasnije godinu dana od prestanka tih okolnosti.

(4) Činjenica da je bolest nastupila pod okolnostima iz čl. 2, 5. i 7. ovog zakona utvrđuje se samo na osnovu medicinske dokumentacije koja potiče iz vremena službe u oružanim snagama i perioda od 30 dana po otpuštanju iz oružanih snaga.

(5) Izuzetno od odredbe stava 4. ovog člana, ako je borac bio u zarobljeništvu, medicinska dokumentacija o bolesti ne može biti starija od godinu dana od dana otpuštanja iz oružanih snaga, odnosno od dana prestanka okolnosti zarobljeništa.

Znači prema rešenju iz Zakona Republike srpske nema mogućnosti dokazivanja putem svedoka.

KOSOVSKI ZAKON (Rezolucija 1244 UN)

U navedenom zakonu je takođe akcenat stavljen na odbrambeni karakter borbe naroda Kosova za slobodu i nezavisnost.

Član 15

Priznavanje i regulisanje statusa

1. Status palog boraca, invalida OVK-a, pripadnika OVK-a i interniranog lica OVK-a, konstatuje se od strane Vladine Komisije za priznavanje i verifikaciju statusa palog borca, invalida OVK-a, veterana, pripadnika OVK-a ili interniranog iz OVK-a.

2. Status civilne žrtve i civilnog invalida rata potvrđuje odgovorni organ nadležne opštine pod uslovima i kriterijumima utvđenim zakonskim aktom donetim od strane Vlade.

Član 16

Podnošenje zahteva za ostvarivanje prava.

1. Prava određena ovim Zakonom, preko pismenog zahteva, ostvaruju građani Kosova i strani državljani, koji su stekli status odgovarajuće kategorije, utvrđene ovim Zakonom.

2. Za ostvarivanje prava na penziju, prema odredbama ovog Zakona, aplikant podnosi zahtev u Regionalnoj kancelariji departmana Ministarstva za porodice palih boraca, ratnih invalida, civilnih invalida i civilnih žrtava rata.

3. Za ostvarivanje prava na druge beneficije, prema odredbama ovog Zakona, aplikant podnosi zahtev u Ministarstvima i drugim odgovarajućim institucijama.

4. Krajnji rok za podnošenje zahteva za ostvarivanje prava na penziju i beneficije utvrđene ovim zakonom je jedna (1) godina od početka rada vladine komisije za priznavanje i verifikaciju statusa kategorijama iz rata OVK-a. 5. Svi koji su aplicirali posle zakonskog roka, utvrđenog u stavu 4 ovog člana, ne mogu ostvariti penziju i beneficije utvrđene ovim zakonom.

Zaključak

Navedeni aspekti problema bili su predmet diskusije učesnika, s tim da treba naglasiti da su u radu učestvovali i pripadnici nevladinih organizacija civilnog sektora koji su prihvatili učešće i dali svoj konstruktivni doprinos postavljanju daljih smernica prilikom rešavanja istaknutih problema.

Pravni tim projekta Imenovati TO ratom Beograd, 17.09.2012.

Izdavač:
Učitelj neznalica i njegovi komiteti
Imenovati TO ratom
CZKD
Urednik:
Ivan Zlatić
Dizajn i prelom:
Matija Medenica
Štampa:
Fotokopirnica „Student“

Imenovati TO ratom

ROSA LUXEMBURG STIFTUNG SOUTHEAST EUROPE

Odrani Filozofski Odrani Filološki

Projekat finansiraju Evropska unija kroz Evropski instrument za demokratiju i ljudska prava i Holandska Ambasada u Beogradu po programu Matra Embassy Programme Sadržaj ovog štampanog materijala je isključivo odgovornost CZKDa i ni pod kojim okolnostima se ne može smatrati da odražava stav Evropske unije.